

Predikan 3 juli 2016-07-03

Sjätte söndagen efter Trefaldighet: Efterföljelse

Amos 7:10–15, Första Thess 2:1–8, Matt 16:24-27

Rubriken i dag på sjätte söndagen efter Trefaldighet är efterföljelse. **Att följa Gud.** Handlar det om en inre väg, om intensiv bön? Eller är det en yttre väg, en kamp för det goda samhället? Eller handlar det kanske om att sträcka sig mot en annan horisont, att öppna sig för en transcendent verklighet? Efterföljelse är kanske att på olika sätt försöka leva Guds nu, som vi sjöng i dagens första psalm. **Att leva Guds nu.**

Lyfta blicken

Oavsett vad vi lägger i ordet efterföljelse vill dagens texter få oss att lyfta blicken, att sträcka oss utanför våra ramar, att söka bortom vårt eget jag. Texterna kan kanske förefalla lite främmande – vi saknar till och med ett svenskt ord för Amos jordbruksarbete. Men just för att texterna är lite främmande hjälper de oss med perspektivförskjutningen. De hjälper oss att lyfta blicken, att flytta fokus till Gud.

Texterna vill få oss att i tanke och handling lämna vår **bekvämlighetszon**. Amos kallas från sitt invanda liv som jordbrukare, Jesu lärjungar tvingas lämna sin trygga hamn hos mästaren, Paulus måste ifrågasätta sin världsbild. De måste alla släppa taget om sig själva. Även var och en av oss kallas att leva Guds nu. Själva skapelsen, själva livsgåvan, är i sig en uppmaning att följa skaparen. Efterföljelse är då en fråga om **riktning och perspektiv** – jag själv eller Gud.

I texten från Amos bok handlar det till synes om en konflikt mellan en överstepräst och en profet på 700-talet f.Kr., men texten tvingar fram en perspektivförskjutning. Amos säger ”Jag är inte profet ... Men Herren tog mig.” Med de här orden lyfts hela konflikten till en annan nivå – den handlar inte om Amos och översteprästen utan om Gud och den världsliga makt som prästen företräder. När prästen förbjuder Amos att tala försöker han tysta Gud.

Guds rättvisa

I Amos fall innebär den lyfta blicken att se med Guds blick. Hela Amos bok är ett högljutt **rop på rättvisa**. Amos kritiserar klasskillnader och övergrepp, han fördömer de som låter vinstintressen styra och utnyttjar de utsatta i samhället. Han manar till medkänsla, och han påminner om att landet inte tillhör dem som kallar det sitt. Ytterst tillhör landet Gud. Och inte vilken Gud som helst, utan skaparen själv.

Säkert kan Amos kritik även riktas mot dagens samhälle. Men vad skiljer då profetens rop på rättvisa från en icke troende samhällsdebattör? Skillnaden är att profeten uppfattar världen som Guds skapelse och menar att Gud har makt över den. Profetens övertygelse är att Gud använder sin makt för att **skipa rättvisa**. Gud kämpar mot människors orättfärdiga maktutövning. Enligt teologen Jayne Svenungsson genomsyras Amos bok och andra profettexter i Bibeln av föreställningen om en gudomlig rättvisa som **övergår** varje politisk, juridisk och kultisk ordning. Profeterna ropar ut att Guds rättvisa alltid överskrider mänskliga ordningar, att Guds löfte alltid överskrider mänskligt hopp och att en radikal nyskapelse alltid är möjlig. I detta rop kan alla utsatta och rättvisetörstande människors hämta kraft.

Amos profetior är inte bara ett rop på gudomlig rättvisa utan också en uppmaning till människor att välja Guds väg i nuet och därmed gå en annorlunda framtid till mötes. Verkligheten kan bli annorlunda. Skapelsen är nämligen trots allt inte bara Guds, utan den är Guds och mskans gemensamma verk. Och Amos ord ekar därför genom historien och in i nutid. Verkligheten kan bli annorlunda.

Olika jag

I evangelietexten är Jesus och lärjungarna på väg till Jerusalem, och Jesus vet att det som väntar honom där är lidande och död. Han försöker förbereda lärjungarna på tiden efter hans död och ställer två alternativa livsvägar mot varandra, **två olika jag** som har olika fokus.

Det jag som är inriktat på ett liv med bara **individen i centrum** är till synes ett "tryggt" alternativ, men det bär inte när det verkligen blir tufft, när individen inte längre blir sedd och bekräftad av sin omgivning. I ett sådant liv går också det **sanna jaget** förlorat, det som har fokus på Gud och den större helheten. Det jaget kan bara bevaras i öppen och riskfylld efterföljelse. Och det är en livsväg som gör döden om intet. Gud visar själv vägen med det tomma korset – döden får inte sista ordet.

Leva Guds nu

Vad innebär det då att leva sitt sanna jag, att vara Guds medskapare? Paulus understryker i sitt brev till församlingen i **Thessaloniki** att det inte handlar om att stryka människor medhårs utan om att ta ett ansvar som är allt annat än bekvämt. Korset är inte bara en vacker bild, det kräver också något av var och en av oss. Det tvingar oss ut ur vår bekvämlighetszon på många nivåer. Bibeln är full av **berättelser** som visar hur enskilda personer på olika sätt har lämnat sina bekvämlighetszoner och trätt in i Guds nu. Och jag är säker på att det här kyrkorummet kan vittna om en lång rad sådana berättelser, både i nutid och i historien.

Bibeltexterna försöker visa att allt vi gör är sammanflätat med relationen till Gud. Gud och världen kan inte separeras. I luthersk tradition brukar man uttrycka detta med det **dubbla kärleksbudet**: att älska Gud och att älska nästan. Efterföljelse är alltså inte allmänt god moral utan ett liv som aldrig kan vara avskilt från Gud. Och ett liv med Gud kan på motsvarande sätt aldrig vara avskilt från världen. Vi kan inte förvänta oss att finna meningen med allt inom oss själva, vägen innebär inte att stirra inåt. Jesus uppmanar lärjungarna och oss alla att vara en aktiv del av den större helheten, att på olika plan delta i ett pågående samtal, att peka på Gud och Guds rike. Är vår blick endast riktad inåt blir våra liv en återvändsgränd.

Guds och människans vägar

Guds väg förefaller inte vara mskans väg i bibeltexterna – ofta tycks vägarna tvärtom vara på kollisionskurs. Texterna speglar en uppfattning om att det finns en grundläggande **söndring** i förhållandet mellan Gud och människa. Mskans synd tycks vara att hon glömmer, eller väljer bort, att vara en del av skapelsen – hon är sig själv nock, som man säger på god skånska.

Människans väg tycks vara att göra sig själv störst, hon vägrar att böja sig för Gud. Amos pekar på att mskan har en falsk tilltro till sin egen storhet. Den som har kommit i kontakt med de tolv stegen inom AA och andra tolvstegsrörelse vet att det **första steget** handlar om att erkänna att det finns en makt som är större än jag – just det

som både Amos och Paulus lyfter fram. Men det är ett steg som är nog så svårt för många av oss nutidsmänniskor trots att den som tagit det steget gärna vittnar om en stor befrielse, en börda som lyfts från axlarna.

Men även om vi människor tycks fördjupa söndringen ropar Gud oss tillbaka och försöker hela och återställa det som är söndrat. Det är en inbjudan att följa Guds väg. Enligt bibeltexterna innebär Guds rop på människan också en **dom**. I evangelietexten talar Jesus om en kommande utomvärldslig domstol där domsförhandlingarna om varje mskans sanna jag ska stå. Evangelisten tecknar detta i bilder från Daniels bok i GT - Gud ska komma i makt och ära. Jesus, Människosonen, ska då förena sitt varande som både människa och Gud, den som ska dömas och den som dömer.

Känsla för det heliga

När jag hör orden efterföljelse och dom dyker gärna ångerfulla frågor upp: tittade jag bort när jag mötte tiggaren? lämnade jag en medmska i nöd? – frågor om den typen av goda gärningar som religion ofta förnkippas med. Men **religion** kanske inte i första hand handlar om moral, och domen kanske snarare gäller vår förmåga att lyfta blicken, vår vilja att sträcka oss bortom, vår önskan att genomlysas av gudomligt ljus.

Jayne Svenungsson menar att religion innebär att ha en känsla för det **heliga**, för mysteriet. Efterföljelse kan då vara att skärpa vårt sinne för det outgrundliga och upptäcka tillvarons sakramentala djup – att sträcka oss utanför oss själva, efter det mysterium som inte kan fångas inom våra vanliga begreppsramar. Att tolka livet genom mysteriets raster, att leva Guds nu, kan vara att ge det vardagliga en hemlighetsfull lyster och det ändliga ett oändligt sken. Vår tillvaro rymmer så mycket mer än vad våra självsatta ramar tycks tillåta, och Gud är ett mycket större mysterium än våra konstruktioner.

AMEN

Ps 752, 563A, 398, 685